

29-11-2012

NOTAT TIL BIU, SUD, SOU OG BUU

Sagsnr.
2012-166046

Virkningsfulde ressourceforløb

Dokumentnr.
2012-962070

Førtidspensionsreformen lægger op til, at borgere med nedsat arbejdsevne skal tilbydes et ressourceforløb forud for tilkendelse af førtidspension. Ressourceforløbet skal udvikle den enkeltes arbejdsevne gennem en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, koordineret på tværs af beskæftigelsesområdet, sundhedsområdet, socialområdet og undervisningsområdet.

Sagsbehandler
Merete Jørgensen

For borgere under 40 år kan der som udgangspunkt ikke tilkendes en førtidspension. Det gælder således alene for eksempelvis multihandicappede, hvor det åbenlyst ikke tjener et formål at forsøge at udvikle arbejdsevnen, fordi borgeren ikke vil kunne komme til at arbejde.

Reformens forventede konsekvenser for antallet af førtidspensioner

I gennemsnit blev der i årene 2009-2011 tilkendt godt 800 førtidspensioner årligt i København.

Der forventes ikke en nævneværdig nedgang i antallet af tilkendte førtidspensioner i Københavns Kommune i forlængelse af reformen, idet praksis allerede i dag er, at alle muligheder for at udvikle arbejdsevnen skal være udtømte, før der tilkendes en førtidspension.

Staten har i forbindelse med reformen forudsat, at kommunernes udgifter til førtidspension vil blive reduceret med 590 mio. kr. i 2013 som følge af, at færre tilkendes en førtidspension. Københavns andel heraf udgør 5 pct., idet København har 5 pct. af landets førtidspensionister, både under og over 40 år. Det svarer til en nedgang på 97 helårspersoner under 40 år og 139 over 40 år.

Fremsættelse af lovforslaget

Der er fremsat lovforslag vedr. førtidspensionsreformen, som forventes 3. behandlet den 13. december 2012, hvorefter der forventes udstedt bekendtgørelser, der præciserer rammerne omkring den fremtidige indsats i ressourceforløbene.

Arbejdsevnetab er ofte ikke stationære

Som bidrag til Arbejdsmarkedskommissionens arbejde publicerede SFI - Det nationale forskningscenter for velfærd i 2009 en rapport, der belyste udviklingen i funktionsnedsættelser i perioden 1995-2008 hos en gruppe borgere, som i 1995 havde målelige funktionsnedsættelser i 1995.

Kontor for Politik

Bernstorffsgade 17, 1
1592 København V

E-mail
KJ46@bif.kk.dk

Rapporten viste bl.a., at 46 pct. af borgerne havde fået forbedret deres funktionsevne i perioden, og 21 pct. havde fået en væsentligt bedre funktionsevne. Særligt borgere med psykiske problemstillinger havde fået en markant forbedret funktionsevne.

Det forhold, at arbejdsevnetab ofte ikke er stationære, er en væsentlig baggrund for førtidspensionsreformen og denne fokus på udvikling af borgerens ressourcer – også selv om borgeren aktuelt er meget langt fra arbejdsmarkedet.

Af lovforslaget fremgår således, at den nuværende praksis på området i for høj grad fokuserer på manglende ressourcer frem for på borgerens udviklingsperspektiv.

Der er i den forbindelse ikke tvivl om, at der er behov for en grundlæggende omstilling af den kommunale indsats for at virkeliggøre reformens formål om, at en større del af borgere med begrænsninger i arbejdsevnen for mulighed for at realisere deres potentialer i et aktivt arbejdsliv.

Med forbehold for den endelige lovgivning og den efterfølgende udmøntning i bekendtgørelser er det væsentligt at forholde sig til, hvordan ressourceforløbene bliver virkningsfulde, det vil sige bidrage effektivt til at udvikle arbejdsevnen for de berørte borgere, således at de generhverver arbejdsevnen og kan påtage sig et arbejde, evt. et støttet arbejde, eller påbegynde en uddannelse og på sigt forsørge sig selv.

Tværfagligt samarbejde i København

Københavns Kommune har et vist forspring i forhold til at implementere reformens intentioner om at fokusere på borgerens udviklingspotentiale via et tværfagligt og helhedsorienteret samarbejde.

For det første – og som tidligere nævnt – har Københavns Kommune allerede en udviklingsorienteret tilgang til borgerens arbejdsevne, hvorfor antallet af førtidspensioner er relativt lavt i kommunen.

For det andet har Københavns Kommune over de senere år gradvist intensiveret det tværfaglige samarbejde mellem kommunens forvaltninger, som det nye ressourceforløb forudsætter.

Fællesstrategierne mellem henholdsvis Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen og mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bygger således på grundantagelsen om, at borgere med en samtidig af problemstillinger skal have en helhedsorienteret og tværfaglig indsats.

Seneste udviklingstiltag er kombinationsforløb, som Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har besluttet med Beskæftigelsesaftale 2013, og som aktuelt implementeres i samarbejde med Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Kombinationsforløbene består af et integreret og individuelt tilrettelagt forløb med elementer fra de tre forvaltninger, herunder fx arbejdstræning kombineret med misbrugsbehandling og forebyggende helbredsrådgivning.

Kombinationsforløbene er udviklet til at indgå i den beskæftigelsesfremmende indsats for ikke-jobklare kontanthjælpsmodtagere, som har mange ligheder med målgruppen for ressourceforløb¹.

Dertil kommer, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har en bred vifte af tilbud til sårbare borgere i regi af rammeaftale med eksterne leverandører. Der kan bl.a. nævnes et mangeårigt samarbejde med diverse socialøkonomiske virksomheder såsom Hans Knudsens Instituttet, Springbræt, Incita m.m. Fælles for disse er, at de er specialiserede i indsatsen for meget sårbare grupper, som gradvis skal hjælpes tilbage på arbejdsmarkedet.

Det er umiddelbart nærliggende, at såvel kombinationsforløb som øvrige eksisterende tilbud for sårbare grupper vil kunne indgå i ressourceforløbene.

Sidst men ikke mindst forventes det, at de kommende samarbejdsrelationer med Børne- og Ungdomsforvaltningen og Region Hovedstaden i rehabiliteringsteamet vil bidrage med ny viden og relevante tiltag for målgruppen.

Samarbejdet med Region Hovedstaden er helt afgørende for at kunne flytte målgruppen tættere på arbejdsmarkedet, idet mange af borgerne forventeligt har behov for en indsats i sundhedssystemet. Ventetider på bl.a. psykiatrisk udredning og behandling har store konsekvenser for de berørte borgere og for deres mulighed for at opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet.

¹ De typiske barrierer, som ikke-jobklare borgere har i København er:

- Manglende faglige og praktiske kompetencer (46 pct.).
- Helbredsmæssige problemer (86 pct.)
- Misbrugsproblemer (13 pct.)
- Mangelfulde personlige kompetencer (23 pct.)
- Manglende arbejdsmarkedsperspektiv (56 pct.)

Samarbejdet med Børne- og Ungdomsforvaltningen vil skulle bidrage til at åbne et uddannelsesperspektiv for navnlig gruppen af borgere under 30 år.

Udvikling af virkningsfulde ressourceforløb

Den implementeringsplan, der er aftalt mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen indebærer, at ressourceforløbene opstartes fra starten af det nye år, som det er forudsat i lovforslaget.

Det er dog afgørende, at ressourceforløbene hurtigt videreudvikles på det grundlag.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil derfor invitere til en workshop i begyndelsen af det nye år for samarbejdsparterne inden for og uden for kommunens forvaltninger med henblik på en fælles drøftelse af, hvordan der bedst indrettes virkningsfulde ressourceforløb i Københavns Kommune. Her vil ovennævnte elementer kunne indgå og forhåbentlig suppleres af andre indsatser.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen lægger herudover op til, at indholdet i ressourceforløbene løbende skal kunne justeres, så det modsvarer borgernes behov. I praksis kan det ske ved, at der foretages en erfaringsopsamling i løbet af 2. halvår 2013, når ressourceforløbene er løbet i gang og de første erfaringer vil være tilgængelige.